O'REILLY®

Zrozumieć Bitcoin

Programowanie kryptowalut od podstaw

Helion

Jimmy Song

Tytuł oryginału: Programming Bitcoin: Learn How to Program Bitcoin from Scratch

Tłumaczenie: Krzysztof Konatowicz

ISBN: 978-83-283-5923-9

© 2019 Helion SA

Authorized Polish translation of the English edition of Programming Bitcoin ISBN 9781492031499
© 2019 Jimmy Song

This translation is published and sold by permission of O'Reilly Media, Inc., which owns or controls all rights to publish and sell the same.

Polish edition copyright © 2019 by HELION SA.
All rights reserved.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage retrieval system, without permission from the Publisher.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiejkolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Helion SA dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Helion SA nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63
e-mail: *helion@helion.pl*
WWW: *http://helion.pl* (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!
Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres
http://helion.pl/user/opinie/zrobit
Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Printed in Poland.

• Kup książkę
• Poleć książkę
• Oceń książkę

• Księgarnia internetowa
• Lubię to! » Nasza społeczność

Spis treści

Przedmowa **11**

Wprowadzenie **13**

Rozdział 1. Ciała skończone **23**

Trochę matematyki wyższej 23
Definicja ciała skończonego 24
Definiowanie zbiorów skończonych 25
Tworzenie ciała skończonego w Pythonie 25
Ćwiczenie 1. 26
Arytmetyka modulo 26
Arytmetyka modulo w Pythonie 28
Dodawanie i odejmowanie w ciele skończonym 29
Ćwiczenie 2. 30
Programowanie dodawania i odejmowania w Pythonie 30
Ćwiczenie 3. 31
Mnożenie i potęgowanie w ciele skończonym 31
Ćwiczenie 4. 32
Ćwiczenie 5. 32
Programowanie mnożenia w Pythonie 32
Ćwiczenie 6. 33
Programowanie potęgowania w Pythonie 33
Ćwiczenie 7. 33
Dzielenie w ciele skończonym 33
Ćwiczenie 8. 35
Ćwiczenie 9. 35
Redefiniowanie potęgowania 36
Podsumowanie 37

Kup książkę Poleć książkę

Rozdział 2. Krzywe eliptyczne 39
Definicja 39
Kodowanie krzywych eliptycznych w Pythonie 44
Ćwiczenie 1. 45
Ćwiczenie 2. 45
Dodawanie punktów 45
Matematyka dodawania punktów 49
Programowanie dodawania punktów 51
Ćwiczenie 3. 52
Dodawanie punktów, gdy $x_1 \neq x_2$ 52
Ćwiczenie 4. 54
Dodawanie punktów, gdy $x_1 \neq x_2$ 54
Ćwiczenie 5. 54
Dodawanie punktów, gdy $P_1 = P_2$ 54
Ćwiczenie 6. 55
Programowanie dodawania punktów, gdy $P_1 = P_2$ 56
Ćwiczenie 7. 56
Programowanie jeszcze jednego przypadku 56
Podsumowanie 57

Rozdział 3. Kryptografia krzywych eliptycznych 59
Krzywe eliptyczne nad ciałem liczb rzeczywistych 59
Krzywe eliptyczne nad ciałami skończonymi 60
Ćwiczenie 1. 61
Programowanie krzywych eliptycznych nad ciałami skończonymi 62
Dodawanie punktów nad ciałami skończonymi 63
Programowanie dodawania punktów na krzywej nad ciałami skończonymi 64
Ćwiczenie 2. 64
Ćwiczenie 3. 65
Mnożenie skalarne dla krzywych eliptycznych 65
Ćwiczenie 4. 67
Mnożenie skalarne — druga odsłona 67
Grupy w matematyce 68
Element neutralny 68
Zamkniętość 69
Element odwrotny 70
Przemienność 70
Łączność 70
Ćwiczenie 5. 70
Programowanie mnożenia skalarnego 72

Kup książkę Poleć książkę

Definiowanie krzywej dla Bitcoina 74
Korzystanie z krzywej secp256k1 75
Kryptografia klucza publicznego 76
Podpisywanie i weryfikacja 77
Wpisywanie celu 78
Szczegóły weryfikacji 79
Weryfikacja podpisu 81
Ćwiczenie 6. 81
Programowanie weryfikacji podpisów 82
Szczegóły podpisywania 82
Tworzenie podpisu 83
Ćwiczenie 7. 84
Programowanie podpisywania komunikatów 84
Podsumowanie 86

Rozdział 4. Serializacja 87
Nieskompresowany format SEC 87
Ćwiczenie 1. 89
Skompresowany format SEC 89
Ćwiczenie 2. 92
Podpisy DER 92
Ćwiczenie 3. 94
Base58 94
Przesyłanie klucza publicznego 94
Ćwiczenie 4. 96
Format adresu 96
Ćwiczenie 5. 97
Format WIF 97
Ćwiczenie 6. 98
Porządek bajtowy (big- i little-endian) — dodatkowe informacje 98
Ćwiczenie 7. 98
Ćwiczenie 8. 98
Ćwiczenie 9. 99
Podsumowanie 99

Rozdział 5. Transakcje 101
Składniki transakcji 101
Wersja 103
Ćwiczenie 1. 104
Wejścia 104
Przetwarzanie pola ze skryptem 108
Ćwiczenie 2. 108

Kup książkę Poleć książkę

Wyjścia 108
Ćwiczenie 3. 110
Czas blokady 110
Ćwiczenie 4. 110
Ćwiczenie 5. 111
Kodowanie transakcji 111
Opłata transakcyjna 112
Obliczanie opłaty transakcyjnej 113
Ćwiczenie 6. 113
Podsumowanie 114

Rozdział 6. Język Script 115
Zasada działania języka Script 115
Jak działa Script? 116
Przykładowe operacje 117
Programowanie obsługi kodów operacji 118
Ćwiczenie 1. 118
Przetwarzanie pól ze skryptami 119
Programowanie analizatora składniowego i serializatora pól skryptów 120
Scalanie pól ze skryptami 121
Programowanie scalania skryptów 122
Skrypty standardowe 122
p2pk 123
Programowanie interpretera skryptów 125
Elementy stosu pod lupą 127
Ćwiczenie 2. 128
Problemy z p2pk 128
Rozwiązywanie problemów za pomocą p2pkh 130
p2pkh 130
Skrypty mogą być konstruowane dowolnie 134
Ćwiczenie 3. 136
Użyteczność skryptów 137
Ćwiczenie 4. 137
Wyzwanie: znalezienie kolizji SHA-1 137
Podsumowanie 137

Rozdział 7. Tworzenie i walidacja transakcji 139
Walidacja transakcji 139
Sprawdzanie wydania wejść 139
Sprawdzanie sumy wejść i sumy wyjść 140
Sprawdzanie podpisu 141

Kup książkę Poleć książkę

Ćwiczenie 1. 144
Ćwiczenie 2. 144
Weryfikacja całej transakcji 144
Tworzenie transakcji 145
Konstruowanie transakcji 145
Tworzenie transakcji 148
Podpisywanie transakcji 149
Ćwiczenie 3. 150
Tworzenie własnych transakcji w testnecie 150
Ćwiczenie 4. 150
Ćwiczenie 5. 150
Podsumowanie 151

Rozdział 8. Pay-to-script-hash 153
Czysty multisig 153
Programowanie obsługi OP_CHECKMULTISIG 157
Ćwiczenie 1. 158
Problemy z czystym multisig 158
Pay-to-script-hash (p2sh) 158
Programowanie p2sh 164
Bardziej skomplikowane skrypty 165
Adresy 165
Ćwiczenie 2. 166
Ćwiczenie 3. 166
Weryfikacja podpisów p2sh 166
Ćwiczenie 4. 169
Ćwiczenie 5. 169
Podsumowanie 169

Rozdział 9. Bloki 171
Transakcje coinbase 171
Ćwiczenie 1. 172
ScriptSig 172
BIP0034 173
Ćwiczenie 2. 173
Nagłówki bloków 174
Ćwiczenie 3. 175
Ćwiczenie 4. 175
Ćwiczenie 5. 175
Wersja 175
Ćwiczenie 6. 176

Kup książkę Poleć książkę

Ćwiczenie 7. 176
Ćwiczenie 8. 176
Poprzedni blok 177
Korzeń drzewa skrótów 177
Znacznik czasu 177
Sekwencja bitowa 177
Wartość nonce 178
Dowód pracy 178
W jaki sposób górnik generuje nowe skróty? 179
Cel 179
Ćwiczenie 9. 180
Trudność 180
Ćwiczenie 10. 181
Sprawdzanie dowodu pracy 181
Ćwiczenie 11. 181
Zmiana trudności 181
Ćwiczenie 12. 183
Ćwiczenie 13. 183
Podsumowanie 183

Rozdział 10. Techniki sieciowe 185
Komunikaty sieciowe 185
Ćwiczenie 1. 186
Ćwiczenie 2. 186
Ćwiczenie 3. 187
Interpretowanie treści komunikatu 187
Ćwiczenie 4. 188
Uzgadnianie komunikacji w sieci 188
Łączenie się z siecią 188
Ćwiczenie 5. 191
Odbieranie nagłówków bloków 191
Ćwiczenie 6. 192
Odpowiedź z nagłówkami 192
Podsumowanie 194

Rozdział 11. Uproszczona weryfikacja płatności 195
Motywacja 195
Drzewo skrótów 196
Element nadrzędny 197
Ćwiczenie 1. 198
Poziom nadrzędny drzewa skrótów 198
Ćwiczenie 2. 199

Kup książkę Poleć książkę

Korzeń drzewa skrótów 199
Ćwiczenie 3. 200
Korzeń drzewa skrótów w blokach 200
Ćwiczenie 4. 201
Korzystanie z drzewa skrótów 201
Blok drzewa skrótów 202
Struktura drzewa skrótów 204
Ćwiczenie 5. 205
Programowanie obsługi drzewa skrótów 205
Komunikat sieciowy merkleblock 209
Ćwiczenie 6. 210
Wykorzystanie flag bitowych i skrótów 211
Ćwiczenie 7. 214
Podsumowanie 214

Rozdział 12. Filtry Blooma 215
Czym jest filtr Blooma? 215
Ćwiczenie 1. 217
Krok dalej 217
Filtry Blooma według BIP0037 218
Ćwiczenie 2. 220
Ćwiczenie 3. 220
Ładowanie filtra Blooma 220
Ćwiczenie 4. 220
Pobieranie bloków drzewa skrótów 221
Ćwiczenie 5. 221
Pobieranie interesujących nas transakcji 221
Ćwiczenie 6. 223
Podsumowanie 223

Rozdział 13. Segwit 225
Pay-to-witness-pubkey-hash (p2wpkh) 225
Kowalność transakcji 225
Eliminowanie kowalności 226
Transakcje p2wpkh 227
p2sh-p2wpkh 230
Programowanie p2wpkh i p2sh-p2wpkh 234
Pay-to-witness-script-hash (p2wsh) 237
p2sh-p2wsh 241
Programowanie p2wsh i p2sh-p2wsh 246
Inne usprawnienia 247
Podsumowanie 248

Kup książkę Poleć książkę

Rozdział 14. Tematy zaawansowane i dalsze kroki 249
Proponowane tematy do dalszej nauki 249
Portfele 249
Kanały płatnicze i sieć Lightning 250
Społeczność 250
Proponowane dalsze projekty 251
Portfel testnetowy 251
Eksplorator bloków 251
Sklep internetowy 251
Biblioteka narzędzi 252
Poszukiwanie pracy 252
Podsumowanie 252

Dodatek A. Rozwiązania ćwiczeń 253

Skorowidz 287

Kup książkę Poleć książkę

ROZDZIAŁ 5.

Transakcje

Kwintesencją protokołu Bitcoin są transakcje. Transakcje to nic innego jak zapis przekazania jakiejś wartości pomiędzy kilkoma podmiotami. W rozdziale 6. przekonasz się, że owe podmioty to tak naprawdę inteligentne kontrakty (ang. *smart contracts*) — ale nie wszystko od razu! Zastanówmy się najpierw, czym są transakcje w protokole Bitcoin, jak wyglądają i jak będziemy je przetwarzać.

Składniki transakcji

Najogólniej rzecz biorąc możemy wyróżnić cztery podstawowe składniki każdej transakcji:

1. wersja,
2. wejścia,
3. wyjścia,
4. czas blokady.

Przyjrzyjmy się więc im bliżej. Wersja określa, jakie dodatkowe funkcje wykorzystuje transakcja, wejścia określają bitcoiny, które są przeznaczone do wydania, a wyjścia określają, dokąd wydawane bitcoiny mają trafić, natomiast czas blokady określa, od kiedy dana transakcja ma zacząć obowiązywać. Przeanalizujmy szczegółowo każdy z tych składników.

Rysunek 5.1 przedstawia szesnastkowy zapis typowej transakcji. Wyróżniono na nim poszczególne części transakcji.

```
01000000001813f79011acb80925dfe69b3def355fe914bd1d96a3f5f71bf8303c6a989c7d10000
00006b483045022100ed81ff192e75a3fd2304004dcadb746fa5e24c5031ccfcf21320b0277457
c98f02207a986d955c6e0cb35d446a89d3f56100f4d7f67801c31967743a9c8e10615bed012103
49fc4e631e3624a545de3f89f5d8684c7b8138bd94bdd531d2e213bf016b278afeffffff02a135
ef01000000001976a914bc3b654dca7e56b04dca18f2566cdaf02e8d9ada88ac99c39800000000
001976a9141c4bc762dd5423e332166702cb75f40df79fea1288ac19430600
```

Rysunek 5.1. Składniki transakcji: wersja, wejścia, wyjścia i czas blokady

Oznaczone różnymi kolorami fragmenty transakcji określają odpowiednio: wersję, wejścia, wyjścia i czas blokady.

Kup książkę Poleć książkę

Znając podstawową strukturę transakcji, możemy rozpocząć pisanie odpowiadającej jej klasy, którą nazwiemy Tx:

```
class Tx:
    def __init__(self, version, tx_ins, tx_outs, locktime, testnet=False):
        self.version = version
        self.tx_ins = tx_ins ❶
        self.tx_outs = tx_outs
        self.locktime = locktime
        self.testnet = testnet ❷
    def __repr__(self):
        tx_ins = ''
        for tx_in in self.tx_ins:
            tx_ins += tx_in.__repr__() + '\n'
        tx_outs = ''
        for tx_out in self.tx_outs:
            tx_outs += tx_out.__repr__() + '\n'
        return 'tx: {}\nversion: {}\ntx_ins:\n{}tx_outs:\n{}locktime: {}'.format(
            self.id(),
            self.version,
            tx_ins,
            tx_outs,
            self.locktime,
        )
    def id(self): ❸
        '''Czytelna dla człowieka heksadecymalna postać skrótu transakcji'''
        return self.hash().hex()
    def hash(self): ❹
        '''Binarny skrót w starej serializacji'''
        return hash256(self.serialize())[::-1]
```

❶ Wejścia i wyjścia są dość ogólnymi określeniami, dlatego określamy dokładniej ich rodzaj. Odpowiednie typy obiektów zdefiniujemy później.

❷ Aby móc w pełni sprawdzić poprawność transakcji, musimy jeszcze wiedzieć, w której sieci jest ona realizowana.

❸ Identyfikator `id` to numer identyfikujący transakcję, wykorzystywany na przykład przez eksploratory bloków. Jest to skrót hash256 transakcji w formacie szesnastkowym.

❹ Skrót generowany jest przez algorytm hash256 i jest serializowany w porządku bajtowym *little-endian*. Zwróć uwagę, że nie mamy jeszcze metody `serialize`, a więc dopóki jej nie napiszemy, kod nie będzie działał.

W dalszej części tego rozdziału będziemy zajmować się przetwarzaniem i analizowaniem transakcji. W tym momencie możemy więc już napisać podstawowy kod klasy:

```
class Tx:
    ...
    @classmethod ❶
    def parse(cls, serialization):
        version = serialization[0:4] ❷
        ...
```

❶ `parse` musi być metodą klasową, ponieważ serializacja będzie zwracać nową instancję obiektu `Tx`.

❷ Zakładamy, że zmienna `serialization` jest tablicą bajtową.

Kup książkę Poleć książkę

Coś takiego zapewne będzie działać, ale weźmy pod uwagę to, że transakcja może być bardzo duża. Lepiej byłoby więc, gdybyśmy mogli przetwarzać transakcję ze strumienia. Wtedy nie musielibyśmy odczytywać całej zserializowanej transakcji przed rozpoczęciem jej przetwarzania. Praca na strumieniu umożliwiłaby nam szybsze wykrywanie błędów i pozwoliłaby zwiększyć wydajność. Zatem kod przetwarzający transakcję będzie wyglądał mniej więcej tak:

```
class Tx:
    ...
    @classmethod
    def parse(cls, stream):
        serialized_version = stream.read(4) ❶
        ...
```

❶ Metoda `read` umożliwi nam przetwarzanie transakcji „w locie”, ponieważ nie będziemy musieli czekać na zakończenie operacji wejścia – wyjścia.

Ma to też zalety techniczne, gdyż strumień pozwoli nam przetwarzać dane pochodzące zarówno z gniazda sieciowego, jak i z pliku. Strumień możemy zacząć przetwarzać natychmiast i nie musimy czekać na przesłanie lub odczytanie wszystkich danych. Nasza metoda będzie obsługiwać wszystkie rodzaje strumieni i zwracać obiekt `Tx`.

Wersja

Przeznaczeniem numeru wersji (zobacz przykład na rysunku 5.2) jest przekazanie odbiorcy informacji o odmianie danej struktury lub elementu. Jeśli na przykład używasz systemu Windows 3.1, to jego numer wersji bardzo różni się od wersji systemu Windows 8 lub Windows 10. Zatem choć możesz opisać swój system samym słowem „Windows”, to podanie numeru wersji przekaże więcej informacji, w tym informacje o tym, jakie funkcje ten system obsługuje i za pomocą jakiego API można go programować.

```
01000000 01813f79011acb80925dfe69b3def355fe914bd1d96a3f5f71bf8303c6a989c7d10000
00006b483045022100ed81ff192e75a3fd2304004dcadb746fa5e24c5031ccfcf21320b0277457
c98f02207a986d955c6e0cb35d446a89d3f56100f4d7f67801c31967743a9c8e10615bed012103
49fc4e631e3624a545de3f89f5d8684c7b8138bd94bdd531d2e213bf016b278afeffffff02a135
ef01000000001976a914bc3b654dca7e56b04dca18f2566cdaf02e8d9ada88ac99c39800000000
001976a9141c4bc762dd5423e332166702cb75f40df79fea1288ac19430600
```

Rysunek 5.2. Wersja

Na tej samej zasadzie transakcje Bitcoin mają też numery wersji. W przypadku protokołu Bitcoin numerem wersji transakcji jest zazwyczaj 1, choć w niektórych przypadkach może być to 2 (transakcje wykorzystujące kod operacji `OP_CHECKSEQUENCEVERIFY` z BIP0112 wymagają użycia wersji > 1).

Jak widzisz, numer wersji opisuje liczba szesnastkowa `01000000`, której wartość nie jest równa 1. Ale jeśli zinterpretujemy ją w porządku *little-endian*, to okaże się, że liczba ta ma jednak wartość 1 (jeżeli nie pamiętasz dlaczego, zajrzyj do rozdziału 4.).

Kup książkę Poleć książkę

Ćwiczenie 1.

Napisz część zdefiniowanej wcześniej przez nas metody `parse` przetwarzającą numer wersji. Aby to zrobić poprawnie, musisz przekonwertować 4 bajty w porządku *little-endian* na liczbę całkowitą.

Wejścia

Każde wejście jest odwołaniem do wyjścia z jakiejś poprzedniej transakcji (rysunek 5.3). Wymaga to bliższego wyjaśnienia.

```
01000000 01813f79011acb80925dfe69b3def355fe914bd1d96a3f5f71bf8303c6a989c7d10000
00006b483045022100ed81ff192e75a3fd2304004dcadb746fa5e24c5031ccfcf21320b0277457
c98f02207a986d955c6e0cb35d446a89d3f56100f4d7f67801c31967743a9c8e10615bed012103
49fc4e631e3624a545de3f89f5d8684c7b8138bd94bdd531d2e213bf016b278a ffffffff 02a135
ef01000000001976a914bc3b654dca7e56b04dca18f2566cdaf02e8d9ada88ac99c39800000000
001976a9141c4bc762dd5423e332166702cb75f40df79fea1288ac19430600
```

Rysunek 5.3. Wejścia

Wejściami transakcji są wyjścia z poprzednich transakcji. Zatem najpierw musimy otrzymać jakieś bitcoiny, aby móc je wydawać. Intuicyjnie ma to sens, bo nie możemy przecież wydawać pieniędzy, których wcześniej nie otrzymaliśmy. Wejścia opisują więc należące do nas bitcoiny. Każde wejście wymaga dwóch rzeczy:

- odwołania do bitcoinów, które wcześniej otrzymałeś;
- dowodu, że są one Twoje i że możesz je wydawać.

Do sprawdzenia drugiego warunku wykorzystywany jest algorytm ECDSA (zobacz rozdział 3.). Nie chcemy też, aby możliwe było sfałszowanie tych informacji, a więc większość wejść musi zawierać też podpisy, które mogą wygenerować wyłącznie posiadacze kluczy.

Pole wejść transakcji może zawierać więcej niż jedno wejście. Analogią może być tu użycie pojedynczego banknotu o nominale 100 zł do zapłaty za obiad w cenie 70 zł lub dwóch banknotów: 50 zł i 20 zł. W pierwszym przypadku potrzebne będzie nam tylko jedno wejście (jeden banknot), natomiast w drugim potrzebować będziemy dwóch. W niektórych sytuacjach transakcja może zawierać jeszcze więcej wejść. Wracając do naszego przykładu, moglibyśmy zapłacić za obiad w cenie 70 zł 14 monetami o wartości 5 zł albo rzucając sakiewkę z 7000 jednogroszówek. Odpowiadałoby to transakcji o 14 wejściach lub transakcji o 7000 wejść.

Liczba wejść to kolejne pole transakcji (zobacz wyróżnienie na rysunku 5.4).

```
01000000 01 813f79011acb80925dfe69b3def355fe914bd1d96a3f5f71bf8303c6a989c7d10000
00006b483045022100ed81ff192e75a3fd2304004dcadb746fa5e24c5031ccfcf21320b0277457
c98f02207a986d955c6e0cb35d446a89d3f56100f4d7f67801c31967743a9c8e10615bed012103
49fc4e631e3624a545de3f89f5d8684c7b8138bd94bdd531d2e213bf016b278a ffffffff 02a135
ef01000000001976a914bc3b654dca7e56b04dca18f2566cdaf02e8d9ada88ac99c39800000000
001976a9141c4bc762dd5423e332166702cb75f40df79fea1288ac19430600
```

Rysunek 5.4. Liczba wejść

Kup książkę Poleć książkę

Widzimy, że bajt ten ma wartość 01, co oznacza, że transakcja ma jedno wejście. Kuszące byłoby tu założenie, że wartość ta zajmuje zawsze 1 bajt, ale niestety tak nie jest. Jeden bajt ma 8 bitów, a więc nie dałoby się wyrazić nim liczby powyżej 255 wejść.

W tym momencie przyda się wiedza o wartościach *varint*. *Varint* to skrót od angielskiego wyrażenia *variable integer* (liczba całkowita o zmiennym formacie). Jest to metoda kodowania wartości całkowitej w postaci bajtowej w zakresie od 0 do $2^{64} - 1$. Moglibyśmy oczywiście na opis liczby wejść rezerwować zawsze 8 bajtów, ale byłoby to dużym marnotrawstwem, zwłaszcza że możemy spodziewać się, iż liczba wejść będzie stosunkowo mała (powiedzmy poniżej 200). Takie liczby wejść występują w większości normalnych transakcji, więc użycie *varint* da nam wymierną oszczędność. Sposób zapisu liczb w formacie *varint* przedstawiam w ramce.

Każde wejście zawiera cztery pola. Pierwsze dwa pola wskazują na wyjścia z poprzedniej transakcji, a dwa ostatnie definiują, w jaki sposób wyjścia z poprzednich transakcji mogą zostać wydane. Pola te to:

- ID poprzedniej transakcji,
- indeks poprzedniej transakcji,
- *ScriptSig*,
- kolejność.

Jak już wyjaśniłem, każde wejście zawiera odwołanie do wyjścia z poprzedniej transakcji. Identyfikatorem poprzedniej transakcji jest hash256 treści poprzedniej transakcji. Identyfikuje on jednoznacznie poprzednią transakcję, ponieważ prawdopodobieństwo kolizji tej funkcji skrótu jest niewyobrażalnie niskie.

Jak zobaczymy, każda transakcja musi mieć co najmniej jedno wyjście, choć może mieć ich wiele. Dlatego musimy dokładnie określić, które wyjścia *z transakcji* wydajemy, i to właśnie wskazuje wartość indeksu poprzedniej transakcji.

Zwróć uwagę, że identyfikator poprzedniej transakcji zajmuje 32 bajty oraz że indeks poprzedniej transakcji to 4 bajty. Obie wartości zakodowano w porządku *little-endian*.

Pole *ScriptSig* jest związane z językiem kontraktów inteligentnych Bitcoina — z językiem Script, który omówię dokładniej w rozdziale 6. Na razie *ScriptSig* traktuj jako zamkniętą skrytkę, którą otworzyć może tylko jego właściciel, czyli właściciel wyjścia transakcji. *ScriptSig* jest polem o zmiennej długości, co wyróżnia je na tle większości pól omówionych do tej pory. Pole o zmiennej długości wymaga, abyśmy dokładnie określili długość pola, dlatego jest ono poprzedzone wartością *varint* określającą właśnie jego długość.

Pole kolejności miało początkowo razem z polem czasu blokady (zobacz ramkę „Pola sequence i locktime") służyć do realizacji czegoś, co Satoshi nazwał transakcjami o wysokiej częstości, ale obecnie jest wykorzystywane przez transakcje Replace-By-Fee (RBF) i kod operacji `OP_CHECKSEQUENCEVERIFY`. Wartość pola *sequence* jest również zapisywana w porządku *little-endian* i zajmuje 4 bajty.

Pola wejść zostały przedstawione na rysunku 5.5.

Kup książkę Poleć książkę

Liczby varint

Oto zasady zapisu liczb całkowitych w formacie *varint*:

- Jeśli liczba jest mniejsza niż 253, zapisujemy ją jako 1 bajt (np. 100 → `0x64`).
- Jeśli liczba mieści się w przedziale od 253 do $2^{16} - 1$, zapisujemy bajt o wartości 253 (`fd`), a następnie liczbę w 2 bajtach w porządku *little-endian* (np. 255 → `0xfdff00`, 555 →`0xfd2b02`).
- Jeśli liczba mieści się w przedziale od 2^{16} do $2^{32} - 1$, zapisujemy bajt o wartości 254 (`fe`), a następnie zapisujemy liczbę w 4 bajtach w porządku *little-endian* (np. 70015 → `0xfe7f110100`).
- Jeśli liczba mieści się w przedziale od 2^{32} do $2^{64} - 1$, zapisujemy bajt o wartości 255 (`ff`), a następnie zapisujemy liczbę w 8 bajtach w porządku *little-endian* (np. 18005558675309 → `0xff6dc7ed` ↪`3e60100000`).

Do przetwarzania i serializacji wartości *varint* wykorzystamy dwie funkcje z pliku *helper.py*:

```
def read_varint(s):
    '''read_varint odczytuje wartość typu varint ze strumienia'''
    i = s.read(1)[0]
    if i == 0xfd:
        # 0xfd oznacza, że 2 kolejne bajty określają wartość
        return little_endian_to_int(s.read(2))
    elif i == 0xfe:
        # 0xfe oznacza, że 4 kolejne bajty określają wartość
        return little_endian_to_int(s.read(4))
    elif i == 0xff:
        # 0xff oznacza, że 8 kolejnych bajtów określa wartość
        return little_endian_to_int(s.read(8))
    else:
        # Każda inna wartość to po prostu liczba całkowita
        return i
def encode_varint(i):
    '''Koduje wartość integer, w formacie varint'''
    if i < 0xfd:
        return bytes([i])
    elif i < 0x10000:
        return b'\xfd' + int_to_little_endian(i, 2)
    elif i < 0x100000000:
        return b'\xfe' + int_to_little_endian(i, 4)
    elif i < 0x10000000000000000:
        return b'\xff' + int_to_little_endian(i, 8)
    else:
        raise ValueError('za duża wartość typu int: {}'.format(i))
```

Funkcja `read_varint` odczytuje ze strumienia i zwraca liczbę całkowitą. Funkcja `encode_varint` wykonuje odwrotną operację, czyli dla podanej liczby całkowitej zwraca ją w formacie *varint*.

```
0100000001813f79011acb80925dfe69b3def355fe914bd1d96a3f5f71bf8303c6a989c7d10000
00006b483045022100ed81ff192e75a3fd2304004dcadb746fa5e24c5031ccfcf21320b0277457
c98f02207a986d955c6e0cb35d446a89d3f56100f4d7f67801c31967743a9c8e10615bed012103
49fc4e631e3624a545de3f89f5d8684c7b8138bd94bdd531d2e213bf016b278afeffffff02a135
ef01000000001976a914bc3b654dca7e56b04dca18f2566cdaf02e8d9ada88ac99c39800000000
001976a9141c4bc762dd5423e332166702cb75f40df79fea1288ac19430600
```

Rysunek 5.5. Pola wejść: identyfikator poprzedniej transakcji, indeks poprzedniej transakcji, ScriptSig i pole kolejności

Kup książkę Poleć książkę

Pola sequence i locktime

Początkowo Satoshi chciał, aby pola *sequence* (kolejność) i *locktime* (czas blokady) były wykorzystywane do obsługi tak zwanych transakcji o wysokiej częstości (ang. *high-frequency trades*). Satoshi wyobrażał sobie, że będą one sposobem rozliczania transakcji dwukierunkowych realizowanych pomiędzy stronami, bez konieczności zapisywania wielu transakcji w łańcuchu bloków. Na przykład jeśli Alicja płaci za coś Robertowi x bitcoinów, a później Robert płaci Alicji y bitcoinów za coś innego (powiedzmy, że $x > y$), to zamiast zapisywania oddzielnych transakcji w łańcuchu Alicja może po prostu zapłacić Robertowi $x - y$. To samo moglibyśmy zrobić, gdyby Alicja i Robert mieli do rozliczenia pomiędzy sobą 100 transakcji. W ten sposób moglibyśmy skompresować wiele transakcji do jednej.

O to właśnie chodziło Satoshiemu, czyli o aktualizowaną ciągle miniksięgę rejestrującą transakcje pomiędzy dwiema zaangażowanymi w jakiś obrót stronami, która zostanie później rozliczona w łańcuchu bloków. Zamiarem Satoshiego było użycie pól *sequence* i *locktime* do aktualizowania transakcji o wysokiej częstości za każdym razem, gdy dochodziło do kolejnej płatności pomiędzy dwiema stronami. Transakcja taka miałaby dwa wejścia (jedno od Alicji i jedno od Roberta) i dwa wyjścia (jedno do Alicji i jedno do Roberta). Rozpoczynałaby się od wartości pola *sequence* 0 i dużego czasu blokady (powiedzmy 500 bloków od teraz, a więc obowiązywałaby za 500 bloków). Byłaby to transakcja bazowa, w której Alicja i Robert otrzymują te same kwoty, które zadysponowali.

Po pierwszej transakcji, w której Alicja płaci Robertowi x bitcoinów, pole *sequence* każdego wejścia miałoby wartość 1. Po drugiej transakcji, w której Robert płaci Alicji y bitcoinów, pole *sequence* każdego wejścia miałoby wartość 2. W ten sposób moglibyśmy umieszczać wiele płatności w pojedynczej transakcji zapisywanej w łańcuchu bloków, pod warunkiem że zostałyby one zrealizowane przed upływem czasu blokady.

Niestety, chociaż to dość sprytny pomysł, okazuje się, że zły górnik mógłby dość łatwo nadużyć takiej możliwości. Powiedzmy, że w naszym przykładzie Robert jest złym górnikiem. Mógłby zignorować zaktualizowaną transakcję o wartości pola *sequence* 2 i wykopać transakcję z wartością pola *sequence* 1, oszukując Alicję na y bitcoinów.

Znacznie lepsze rozwiązanie powstało później. Chodzi tu o „kanały płatności", które są podstawą sieci Lightning.

Teraz, gdy wiesz już, jakie pola wchodzą w skład transakcji, możemy rozpocząć programowanie klasy `TxIn` w Pythonie:

```
class TxIn:
    def __init__(self, prev_tx, prev_index, script_sig=None, sequence=0xffffffff):
        self.prev_tx = prev_tx
        self.prev_index = prev_index
        if script_sig is None: ❶
            self.script_sig = Script()
        else:
            self.script_sig = script_sig
        self.sequence = sequence
    def __repr__(self):
        return '{}:{}'.format(
            self.prev_tx.hex(),
            self.prev_index,
        )
```

❶ Domyślnie używamy pustego pola *ScriptSig*.

Kup książkę Poleć książkę

Mamy tu kilka rzeczy, na które warto zwrócić uwagę. Przede wszystkim kwota żadnego wejścia nie została określona. Nie mamy pojęcia, jaka liczba bitcoinów jest wydawana, dopóki nie sprawdzimy w łańcuchu bloków transakcji, z których bitcoiny będziemy wydawać. Co więcej, nie wiedząc nic o poprzedniej transakcji, nie wiemy nawet, czy transakcja ta otwiera „odpowiednią skrytkę". Każdy węzeł musi weryfikować, czy ta transakcja otwiera odpowiednią skrytkę i czy ktoś nie próbuje w niej wydać bitcoinów, które nie istnieją. Jak to zrobić, opiszę w rozdziale 7.

Przetwarzanie pola ze skryptem

Sposób przetwarzania języka Script opiszę bardziej szczegółowo w rozdziale 6. Na razie wystarczy Ci wiedza, jak w Pythonie można uzyskać obiekt `Script` z ciągu szesnastkowego:

```
>>> from io import BytesIO
>>> from script import Script ❶
>>> script_hex = ('6b483045022100ed81ff192e75a3fd2304004dcadb746fa5e24c5031ccfcf21320b02774
↪57c98f02207a986d955c6e0cb35d446a89d3f56100f4d7f67801c31967743a9c8e10615bed01210349fc4e631e
↪3624a545de3f89f5d8684c7b8138bd94bdd531d2e213bf016b278a')
>>> stream = BytesIO(bytes.fromhex(script_hex))
>>> script_sig = Script.parse(stream)
>>> print(script_sig) 3045022100ed81ff192e75a3fd2304004dcadb746fa5e24c5031ccfcf21320b0277
↪457c98f02207a986d955c6e0cb35d446a89d3f56100f4d7f67801c31967743a9c8e10615bed010349fc4e631
↪e3624a545de3f89f5d8684c7b8138bd94bdd531d2e213bf016b278a
```

❶ Klasę `Script` omówię dokładniej w rozdziale 6. Na razie wystarczy wiedzieć, że metoda `Script.parse` utworzy obiekt, którego potrzebujemy.

Ćwiczenie 2.

Napisz część metody `parse` przetwarzającą wejścia w `Tx` i metodę `parse` dla `TxIn`.

Wyjścia

Jak już wspomniałem w poprzednim punkcie, wyjścia określają, dokąd mają trafić bitcoiny w wyniku transakcji. Każda transakcja musi mieć co najmniej jedno wyjście. Ale po co komuś więcej niż jedno wyjście? Giełdy kryptowalut mogą na przykład łączyć transakcje w pule i wypłacać środki wielu osobom jednocześnie zamiast generować pojedyncze transakcje dla każdej osoby wypłacającej z giełdy swoje bitcoiny.

Podobnie jak w przypadku wejść, serializacja wyjść rozpoczyna się od zapisu wartości w formacie *varint* określającej liczbę wyjść (rysunek 5.6).

```
0100000001813f79011acb80925dfe69b3def355fe914bd1d96a3f5f71bf8303c6a989c7d10000
00006b483045022100ed81ff192e75a3fd2304004dcadb746fa5e24c5031ccfcf21320b0277457
c98f02207a986d955c6e0cb35d446a89d3f56100f4d7f67801c31967743a9c8e10615bed012103
49fc4e631e3624a545de3f89f5d8684c7b8138bd94bdd531d2e213bf016b278afeffffff02a135
ef01000000001976a914bc3b654dca7e56b04dca18f2566cdaf02e8d9ada88ac99c39800000000
001976a9141c4bc762dd5423e332166702cb75f40df79fea1288ac19430600
```

Rysunek 5.6. Liczba wyjść

Kup książkę Poleć książkę

Zbiór UTXO

Nazwa UTXO pochodzi od angielskiego wyrażenia *unspent transaction output* (niewydane wyjścia transakcyjne). Zbiór UTXO jest kompletnym zbiorem wszystkich niewydanych wyjść transakcyjnych w danym momencie. Powodem, dla którego zbiór UTXO jest ważny, jest to, że opisuje on wszystkie bitcoiny, które mogą zostać wydane w danej chwili. Innymi słowy opisuje bitcoiny, które znajdują się aktualnie w obiegu. Pełne węzły w sieci Bitcoin muszą monitorować zbiór UTXO. Indeksowanie zbioru UTXO znacznie przyspiesza weryfikację nowych transakcji.

Na przykład można łatwo egzekwować zakaz podwójnego wydatkowania poprzez sprawdzenie wyjścia poprzedniej transakcji w zbiorze UTXO. Jeśli wejściem nowej transakcji jest wyjście transakcji, której nie ma w zbiorze UTXO, oznacza to próbę podwójnego wydania lub nieprawidłowe wyjście, a zatem transakcja taka jest nieprawidłowa. Przechowywanie zbioru UTXO pod ręką również przydaje się do weryfikowania poprawności transakcji. Jak zobaczysz w rozdziale 6., aby zweryfikować transakcje, musimy sprawdzić kwotę i wartość pola *ScriptPubKey* wyjścia poprzedniej transakcji, a więc posiadanie kopii danych UTXO może przyśpieszyć walidację transakcji.

Każde wyjście ma dwa pola: *amount* i *ScriptPubKey*. Wartość pola *amount* (kwota) to dokładnie liczba bitcoinów, które są przekazywane w danej transakcji. Jest ona wyrażana w jednostce satoshi (1 satoshi to 1/100 000 000 bitcoina). Umożliwia to bardzo precyzyjne dzielenie bitcoinów (z dokładnością do 0,03 grosza, według wartości bitcoina w połowie 2019 r.). Bezwzględne maksimum dla tej kwoty to górny limit, czyli maksymalna liczba 21 milionów bitcoinów wyrażona w satoshi, czyli 2 100 000 000 000 000 (2100 bilionów) satoshi. Liczba ta jest większa niż 2^{32} (około 4,3 miliarda) i dlatego jest przechowywana w 64 bitach, czyli w 8 bajtach. Kwota ta jest serializowana w porządku *little-endian*.

Pola *ScriptPubKey*, podobnie jak *ScriptSig*, związane są z językiem z inteligentnych kontraktów Bitcoina — językiem Script. Pole *ScriptPubKey* również należy traktować jako zamkniętą skrytkę, którą może otworzyć tylko posiadacz klucza. To jakby jednokierunkowy sejf, w którym każdy coś może zdeponować, ale otworzyć go może tylko właściciel. Przyjrzymy się temu dokładniej w rozdziale 6. Podobnie jak *ScriptSig*, także *ScriptPubKey* jest polem o zmiennej długości i jest poprzedzone długością pola zapisaną w formacie *varint*.

Całe wyjście wygląda jak na rysunku 5.7.

```
0100000001813f79011acb80925dfe69b3def355fe914bd1d96a3f5f71bf8303c6a989c7d10000
00006b483045022100ed81ff192e75a3fd2304004dcadb746fa5e24c5031ccfcf21320b0277457
c98f02207a986d955c6e0cb35d446a89d3f56100f4d7f67801c31967743a9c8e10615bed012103
49fc4e631e3624a545de3f89f5d8684c7b8138bd94bdd531d2e213bf016b278afeffffff02a135
ef0100000001976a914bc3b654dca7e56b04dca18f2566cdaf02e8d9ada88ac99c39800000000
001976a9141c4bc762dd5423e332166702cb75f40df79fea1288ac19430600
```

Rysunek 5.7. Całe pole wyjścia zawierające kwotę i pole ScriptPubKey — to wyjście ma indeks 0

Możemy już rozpocząć pisanie klasy `TxOut`:

```
class TxOut:
    def __init__(self, amount, script_pubkey):
        self.amount = amount
```


Kup książkę Poleć książkę

```
        self.script_pubkey = script_pubkey
    def __repr__(self):
        return '{}:{}'.format(self.amount, self.script_pubkey)
```

Ćwiczenie 3.

Napisz część metody `parse` przetwarzającą wyjścia w klasie `Tx` oraz metodę `parse` dla `TxOut`.

Czas blokady

Pole *locktime* (czas blokady) umożliwia opóźnienie transakcji. Transakcja z wartością 600 000 w tym polu nie będzie mogła trafić do łańcucha bloków aż do bloku 600 001. Pierwotnym zastosowaniem tego pola miała być obsługa transakcji o wysokiej częstości (zobacz ramkę „Pola sequence i locktime"), jednak transakcje te okazały się niebezpieczne. Jeśli czas blokady jest większy lub równy 500 000 000, oznacza to, że jest on wyrażony uniksowym znacznikiem czasu. Jeśli jest mniejszy od 500 000 000, to jest numerem bloku. Dzięki temu transakcje można podpisać, ale nie będzie można ich spożytkować aż do pewnego momentu wyrażonego albo czasem uniksowym, albo numerem bloku.

Kiedy pole *locktime* jest ignorowane?

Pole *locktime* jest ignorowane, jeśli wartości pól *sequence* każdego wejścia to `ffffffff`.

Pole to jest serializowane w porządku *little-endian* w 4 bajtach (rysunek 5.8).

```
0100000001813f79011acb80925dfe69b3def355fe914bd1d96a3f5f71bf8303c6a989c7d10000
00006b483045022100ed81ff192e75a3fd2304004dcadb746fa5e24c5031ccfcf21320b0277457
c98f02207a986d955c6e0cb35d446a89d3f56100f4d7f67801c31967743a9c8e10615bed012103
49fc4e631e3624a545de3f89f5d8684c7b8138bd94bdd531d2e213bf016b278afeffffff02a135
ef01000000001976a914bc3b654dca7e56b04dca18f2566cdaf02e8d9ada88ac99c39800000000
001976a9141c4bc762dd5423e332166702cb75f40df79fea1288ac19430600
```

Rysunek 5.8. Pole locktime (czas blokady)

Głównym problemem związanym z używaniem pola *locktime* jest to, że odbiorca transakcji nie ma pewności, czy transakcja będzie poprawna po upływie określonego przez to pole czasu. Jest to podobne do czeku bankowego wystawionego z przyszłą datą, który może nie zostać uznany. Posiadacz może wydać swoje bitcoiny wskazane jako wejścia transakcji, zanim transakcja z ustawionym czasem blokady trafi do łańcucha bloków, co spowoduje jej unieważnienie po upływie czasu blokady.

Przed BIP0065 zastosowania tego pola były ograniczone. W BIP0065 wprowadzono kod operacji `OP_CHECKLOCKTIMEVERIFY` zwiększający przydatność pola *locktime* dzięki uniemożliwieniu wydania wyjść przez określony czas blokady.

Ćwiczenie 4.

Napisz część metody `parse` klasy `Tx`, która przetwarza pole *locktime*.

Kup książkę Poleć książkę

Ćwiczenie 5.

Podaj *ScriptSig* drugiego wejścia, *ScriptPubKey* pierwszego wyjścia i kwotę drugiego wyjścia dla tej transakcji:

```
0100000004569199 60ac691763688d3d3bcea9ad6ecaf875df5339e148a1fc61c6ed7a069e010000006a4730440220
4585bcdef85e6b1c6af5c2669d4830ff86e42dd205c0e089bc2a821657e951c002201024a10366077f87d6bce1f710
0ad8cfa8a064b39d4e8fe4ea13a7b71aa8180f012102f0da57e85eec2934a82a585ea337ce2f4998b50ae699dd79f5
880e253dafafb7feffffffeb8f51f4038dc17e6313cf831d4f02281c2a468bde0fafd37f1bf882729e7fd3000000000
6a47304402207899531a52d59a6de200179928ca900254a36b8dff8bb75f5f5d71b1cdc26125022008b422690b8461
cb52c3cc30330b23d574351872b7c361e9aae3649071c1a7160121035d5c93d9ac96881f19ba1f686f15f009ded7c6
2efe85a872e6a19b43c15a2937feffffff567bf40595119d1bb8a3037c356efd56170b64cbcc160fb028fa10704b45
d775000000006a47304402204c7c7818424c7f7911da6cddc59655a70af1cb5eaf17c69dadbfc74ffa0b662f022075
99e08bc8023693ad4e9527dc42c34210f7a7d1d1ddfc8492b654a11e7620a0012102158b46fbdff65d0172b7989aec
8850aa0dae49abfb84c81ae6e5b251a58ace5cfefffffd63a5e6c16e620f86f375925b21cabaf736c779f88fd04dc
ad51d26690f7f345010000006a47304402200633ea0d3314bea0d95b3cd8dadb2ef79ea8331ffe1e61f762c0f6daea
0fabde022029f23b3e9c30f080446150b23852028751635dcee2be669c2a1686a4b5edf304012103ffd6f4a67e94ab
a353a00882e563ff2722eb4cff0ad6006e86ee20dfe7520d55feffffff0251430f00000000001976a914ab0c0b2e98
b1ab6dbf67d4750b0a56244948a87988ac005a6202000000001976a9143c82d7df364eb6c75be8c80df2b3eda8db57
397088ac46430600
```

Kodowanie transakcji

Umiesz już przetwarzać i interpretować zapis transakcji. Teraz chcielibyśmy więc napisać kod realizujący operację odwrotną, czyli serializację transakcji. Zacznijmy od klasy `TxOut`:

```
class TxOut:
...
    def serialize(self):  ❶
        '''Zwraca bajtową serializację wyjścia transakcji'''
        result = int_to_little_endian(self.amount, 8)
        result += self.script_pubkey.serialize()
        return result
```

❶ Zamierzamy wykonać serializację obiektu `TxOut`, zapisując go jako ciąg bajtów.

Następnie możemy przejść do `TxIn`:

```
class TxIn:
...
    def serialize(self):
        '''Zwraca bajtową serializację wejścia transakcji'''
        result = self.prev_tx[::-1]
        result += int_to_little_endian(self.prev_index, 4)
        result += self.script_sig.serialize()
        result += int_to_little_endian(self.sequence, 4)
        return result
```

Na koniec możemy zaprogramować serializację całej transakcji `Tx`:

```
class Tx:
...
    def serialize(self):
        '''Zwraca bajtową serializację transakcji'''
        result = int_to_little_endian(self.version, 4)
        result += encode_varint(len(self.tx_ins))
        for tx_in in self.tx_ins:
```


Kup książkę Poleć książkę

```
            result += tx_in.serialize()
        result += encode_varint(len(self.tx_outs))
        for tx_out in self.tx_outs:
            result += tx_out.serialize()
        result += int_to_little_endian(self.locktime, 4)
        return result
```

Do serializacji `Tx` użyliśmy metod `serialize` z obu klas, `TxIn` i `TxOut`.

Zauważ, że nigdzie nie podano opłaty transakcyjnej. Jest tak, ponieważ opłata ta jest obliczana. Sposób jej obliczania przedstawię w następnym punkcie.

Opłata transakcyjna

Jedną z zasad konsensusu protokołu Bitcoin jest to, że dla każdej transakcji niebędącej transakcją coinbase (więcej na temat transakcji coinbase przeczytasz w rozdziale 9.) suma wejść musi być większa lub równa sumie wyjść. Dlaczego po prostu nie wymusić równości tych sum? Dlatego, że gdyby każda transakcja miała zerowy koszt, nie byłoby żadnej motywacji dla górników, aby dołączali transakcje do bloków (zobacz rozdział 9.). Opłaty są więc sposobem motywowania górników do włączania transakcji do bloków. Transakcje spoza bloków (tak zwane *transakcje mempool*) nie należą do łańcucha bloków i nie są ostateczne.

Opłata transakcyjna jest po prostu sumą wejść pomniejszoną o sumę wyjść. Różnicę między tymi kwotami zatrzymuje sobie górnik. Ponieważ wejścia nie mają pola kwoty, ich wartości musimy odszukać. Wymaga to dostępu do łańcucha bloków, a konkretnie do zbioru UTXO. Jeśli Twój węzeł nie jest węzłem pełnym, to uzyskanie tych danych może być trudne, musisz bowiem zaufać innemu podmiotowi, który udostępni Ci takie informacje.

Utworzymy nową klasę, która obsłuży to zadanie — nazwiemy ją `TxFetcher`:

```
class TxFetcher:
    cache = {}
    @classmethod
    def get_url(cls, testnet=False):
        if testnet:
            return 'http://testnet.programmingbitcoin.com'
        else:
            return 'http://mainnet.programmingbitcoin.com'
    @classmethod
    def fetch(cls, tx_id, testnet=False, fresh=False):
        if fresh or (tx_id not in cls.cache):
            url = '{}/tx/{}.hex'.format(cls.get_url(testnet), tx_id)
            response = requests.get(url)
            try:
                raw = bytes.fromhex(response.text.strip())
            except ValueError:
                raise ValueError('nieoczekiwana odpowiedź: {}'.format(response.text))
            if raw[4] == 0:
                raw = raw[:4] + raw[6:]
                tx = Tx.parse(BytesIO(raw), testnet=testnet)
                tx.locktime = little_endian_to_int(raw[-4:])
            else:
                tx = Tx.parse(BytesIO(raw), testnet=testnet)
```


Kup książkę Poleć książkę

```
            if tx.id() != tx_id: ❶
                raise ValueError('różne identyfikatory : {} != {}'.format(tx.id(),
                                 tx_id))
            cls.cache[tx_id] = tx
        cls.cache[tx_id].testnet = testnet
        return cls.cache[tx_id]
```

❶ Sprawdzamy, czy identyfikator jest tym, czego oczekujemy.

Być może się zastanawiasz, dlaczego zamiast pobrać samo wyjście dla danej transakcji pobieramy całą transakcję. Wynika to stąd, że nie chcemy uzależnić swojego bezpieczeństwa od zaufania do jakiejkolwiek trzeciej strony! Pobierając całą transakcję, możemy sami zweryfikować identyfikator transakcji (hash256 jej treści), co da nam pewność, że faktycznie otrzymaliśmy tę transakcję, o którą nam chodziło. Nie byłoby to możliwe, gdybyśmy nie pobrali całej transakcji.

Dlaczego minimalizujemy zaufanie do stron trzecich?

Jak elokwentnie ujął to Nick Szabo w swoim artykule *Trusted Third Parties are Security Holes* (*https://nakamotoinstitute.org/trust-third-parties/*), zaufanie stronie trzeciej i uznanie, że dostarcza ona poprawne dane, *nie* jest dobrą praktyką z punktu widzenia bezpieczeństwa. Choć taka trzecia strona może początkowo zachowywać się właściwie, to nigdy nie wiemy, czy kiedyś nie zostanie zhakowana, czy któryś z jej pracowników nie zacznie działać przeciwko niej lub czy nie zacznie ona wdrażać zasad niezgodnych z naszymi interesami. Tym, co sprawia, że protokół Bitcoin jest bezpieczny, *nie* jest zaufanie, lecz weryfikacja danych, które otrzymujemy.

Możemy teraz napisać odpowiednią metodę w klasie `TxIn` pobierającą poprzednią transakcję oraz metody pobierające kwoty z wyjść poprzedniej transakcji i wartość pola *ScriptPubKey* (które później wykorzystamy w rozdziale 6.):

```
class TxIn:
...
    def fetch_tx(self, testnet=False):
        return TxFetcher.fetch(self.prev_tx.hex(), testnet=testnet)
    def value(self, testnet=False):
        '''Pobiera wartość wyjścia, sprawdzając skrót transakcji. Zwraca kwotę w jednostkach satoshi'''
        tx = self.fetch_tx(testnet=testnet)
        return tx.tx_outs[self.prev_index].amount
    def script_pubkey(self, testnet=False):
        '''Pobiera pole ScriptPubKey, sprawdzając skrót transakcji. Zwraca obiekt Script'''
        tx = self.fetch_tx(testnet=testnet)
        return tx.tx_outs[self.prev_index].script_pubkey
```

Obliczanie opłaty transakcyjnej

Teraz, gdy mamy już w klasie `TxIn` metodę `value`, która pozwala uzyskać dostęp do informacji o tym, ile bitcoinów jest w poszczególnych wejściach transakcji, możemy obliczyć opłatę za transakcję.

Ćwiczenie 6.

Napisz metodę `fee` dla klasy `Tx`.

Kup książkę Poleć książkę

Podsumowanie

Wiesz już, jak przetwarzać, interpretować oraz serializować transakcje. Zdefiniowaliśmy też znaczenie poszczególnych pól transakcji. Dwa pola nadal wymagają bliższych wyjaśnień, oba związane są z językiem kontraktów inteligentnych protokołu Bitcoin, czyli z językiem Script. Tym tematem zajmiemy się właśnie w rozdziale 6.

Kup książkę Poleć książkę

Skorowidz

%, 28
||, 197
1 satoshi, 109

A

adres, 165
    IP, 187
algorytm podpisu, 78
Ammous Saifedean, 21
amount, 109
Andresen Gavin, 173
AntMiner S9, 179
anyone-can-spend, 233
Armory, 249
arytmetyka modulo, 26, 31
ASICBOOST, 179
asymetria, 68
atak urodzinowy, 81

B

Base58, 95
Bcoin, 250
Bech32, 95, 230
biblioteka narzędzi, 252
big-endian, 87, 88, 98
BIP0009, 175, 176
BIP001, 164
BIP0016, 159, 163
BIP0034, 172, 173, 175
BIP0037, 218
BIP0065, 110
BIP0066, 175
BIP0091, 176
BIP0141, 176, 225
BIP0143, 144, 225, 236
BIP0173, 95, 230
Bishop Bryan, 21
Bitcoin, 20
    Core 0.3.11, 141
Bitcoin Core, 250
Bitcoin Meetup, 20
BitcoinJ, 251
BitcoinJS, 251
blockchain, 177
blok, 174
    drzewa skrótów, 202
    filtrowany, 221
    genesis, 177
    początkowy, 177
bloki, 171
BOLT, 250
Bowman Casey, 21
brain wallet, 83
Braunberger Thomas, 21
btcd, 250
BTCPay, 251

C

C#, 251
C++, 250
Calvin Jim, 21
Cascarilla Chad, 20
Caswell Aaron, 20
cel, 179, 180
Chen Albert, 21
ciało, 253
    skończone, 29, 59, 62, 63
    zamknięte, 29
ciało skończone, 24, 25
Cobain Eduardo, 21

Kup książkę Poleć książkę

coefficient, 179
coinbase, 112, 140, 171
Coinomi, 250
Cole Napoleon, 20, 21
Cole Tipton, 21
Cole Will, 21
Corallo Matt, 21
CVE-2010-5139, 141
CVE-2012-2459, 197
cykliczna grupa skończona, 66
czas blokady, 101, 107, 110

D

Daftuar Suhas, 21
Demeester Tuur, 21
denial-of-service, 197
DER, 92, 94
difficulty, 180
  adjustment period, 181
Dilley Johnny, 21
Distinguished Encoding Rules, 92
dodawanie punktów, 45, 48
double SHA-1, 81
dowód
  pracy, 178
  włączenia, 195
drzewo skrótów, 195, 196

E

ECDSA, 78, 87, 104, 147
Edge, 250
eksplorator bloków, 251
Electrum, 250
element
  ciała, 25
  neutralny, 49
  odwrotny, 49
Elliptic Curve Digital Signature Algorithm, 78
envelope, 189
epoka, 176
exponent, 179

F

Falke Marco, 21
fba4c795, 219
FieldElement, 25, 253
filtered block, 221
filtry Blooma, 187, 215
flaga
  bitowa, 211
  przekazywania, 220
Flaxman Michael, 20, 21
Flowers Jeff, 21
format importu portfela, 97
funkcja skrótu, 197

G

genesis, 177
Go, 250
Goldstein Michael, 20
górnik, 112, 147, 179
grupa, 66
  skończona, 66

H

Hanson Spencer, 21
Harding David, 21
hash, 79
hash160, 160
hash256, 81, 102
headers, 192
hierarchical deterministic, 249
high-frequency trades, 107
Hunt Thomas, 21

I

ID poprzedniej transakcji, 105
identyfikacja sieci, 185
incydent przepełnienia, 141
indeks poprzedniej transakcji, 105
integer, 84
inteligentne kontrakty, 101
IPv4, 187
IPv6, 187

J

Java, 251
JavaScript, 250, 251
Jupyter Notebook, 16

Kup książkę Poleć książkę

K

kanały płatnicze, 250
Karpeles Mark, 225
Kiss Richard, 20
klient referencyjny, 250
klucz
  prywatny, 77, 84, 97
  publiczny, 77, 83, 84, 147
kod źródłowy, 15
kolejność, 105, 107
kolizja SHA-1, 269
kompletność w sensie Turinga, 164
komunikat, 187
  sieciowy, 209
konkatenacja, 197
kontrakt, 79
  inteligentny, 225
koparki kryptowalut, 179
koperta, 189
korzeń drzewa skrótów, 177, 195, 197, 199
kowalność, 84
  transakcji, 157, 225
Krawisz Daniel, 20
krzywa
  ciągła, 41
  eliptyczna, 39, 40, 42, 62, 74
  sześcienna, 41
kwadratowa złożoność obliczeniowa, 247
kwota, 109, 140

L

Lau Johnson, 21
Left, 197
Les Jason, 21
Lewis Parker, 21
Libbitcoin, 250
liczba
  całkowita
    bez znaku, 141
    o zmiennym formacie, 105
    ze znakiem, 141
  elementów, 221
  pierwsza, 32
liczby rzeczywiste, 59
Lightning, 107, 250
Linia prosta, 63
Linux, 15
Liotti Brian, 21
liście, 197
Litecoin, 185
little-endian, 88, 98, 102
Liu Ken, 12, 20
locktime, 107, 110, 265

L

łańcuch bloków, 177
łączność, 50

M

macOS, 15
mainnet, 96, 145
malleability, 84, 225
małe twierdzenie Fermata, 34, 81
Marco Falke, 21
Maxwell Greg, 21
median time past, 177
mempool, 112, 147
merkle
  block, 202
  tree, 196
    root, 177
merkleblock komunikat, 209
miękki fork, 225
Mizrahi Alex, 20
mnożenie skalarne, 65, 66, 67, 72
modulo, 26, 31
moneta testnetowa, 99
Moon Justin, 21
Morcos Alex, 21
MTP, 177
multisig, 141, 153, 155, 237
  czysty, 158
murmur3, 219

N

nachylenie
  linii, 53
  stycznej, 55
nagłówek, 192
  bloku, 174
nagroda za blok, 171
Nair Raj, 20
Nakamoto Satoshi, 20
nested Segwit, 230
network magic, 185

Kup książkę Poleć książkę

Newbery John, 21
niewydane wyjścia transakcyjne, 109
nonce, 178, 179
nowe bitcoiny, 139
number used only once, 178

O

odwrotność
  addytywna, 24
  multiplikatywna, 24
okres dopasowania trudności, 181
OnionCat, 187
OP_CHECKMULTISIG, 157
opłata, 147
  transakcyjna, 112
  ujemna, 140
  za transakcję, 113
opóźnienie transakcji, 110

P

p2pk, 147
p2pkh, 95, 147, 154
p2sh, 158, 160, 164, 230
p2sh-p2wsh, 241
p2wpkh, 225, 230
p2wsh, 237
Parent, 197
pay-to-pubkey-hash, 95
pay-to-script-hash, 158, 161
pay-to-witness-pubkey-hash, 225
pay-to-witness-script-hash, 237
peer-to-peer, 185
Piscitello Alan, 21
PlayStation 3, 85
podpis, 83
  Schnorra, 153
podwójne wydatkowanie, 139
Poelstra Andrew, 21
Point, 44, 62
pole korzenia drzewa skrótów, 195
poprawność podpisu, 272
portfel, 249, 251
  deterministyczne, 249
  hierarchiczno-deterministyczne, 249
  mnemotechniczny, 83
portfolio, 252
poziom nadrzędny, 197
  drzewa skrótów, 198
praca
  lokalna, 252
  zdalna, 252
problem
  kwadratowej złożoności funkcji skrótu, 144
  logarytmu dyskretnego, 66
  podwójnego wydatkowania, 171
protokół, 185
przechodzenie drzewa, 206
przemienność, 50
przepełnienie zmiennej, 141
pubkey, 83
pule transakcji, 147
punkt, 44
  w nieskończoności, 49
pycoin, 250
Python, 13, 15, 250

Q

quadratic hashing problem, 144

R

random, 78
RBF, 105
RedeemScript, 159, 160, 230
reguły zgodności, 145
Reiner Alan, 20
relay, 220
Replace-By-Fee, 105
RFC 6979, 85
Right, 197
ripemd160, 96, 147
rozwinięcie binarne, 73
równanie
  kwadratowe, 39
  sześcienne, 39
rząd zbioru, 24

S

ScriptPubKey, 109, 113, 142, 215
ScriptSig, 105, 139, 142
SEC, 87, 94
secp256k1, 44, 60, 74
seed, 219, 249
segregated witness, 225
Segwit, 95, 147, 176, 225

Kup książkę Poleć książkę

sequence, 107
serializacja, 87
serialize, 102
SHA-1, 81
sha256, 147
sieć, 185
  główna, 96
  testowa, 96
    Bitcoin, 145
signature hash, 79
signed integer, 141
Silberstein Eric, 20
skalar, 65
sklep, 251
skompresowany format SEC, 90
skrót, 79
  lewy, 197
  nadrzędny, 197
  podpisu, 79
  prawy, 197
skrypt wypłaty, 159
skrypty z wielopodpisem, 237
smart contracts, 101
Song Jimmy, 12
SPV, 214
Standards for Efficient Cryptography, 87
styczna, 54, 56
suma kontrolna, 96
Szabo Nick, 113

S

środowisko, 15

T

target, 180
tBTC, 145
testnet, 96, 145, 251
  bitcoin faucet, 150
Texas Bitcoin, 20
The Value Overflow Incident, 141
Tone Vays, 21
tożsamość
  addytywna, 24
  multiplikatywna, 24
transaction malleability, 225
transakcje, 101, 105, 148
  coinbase, 171
  mempool, 112
  o wysokiej częstości, 107
  spoza bloków, 112
  zależne, 226
Trezor, 250
trudność, 180
tweak, 218
typ elementu, 221

U

unsigned integer, 141
unspent transaction output, 109
uproszczona weryfikacja płatności, 214
UTXO, 109, 139, 270

V

ValueError, 26
van der Laan Wladimir, 21
variable integer, 105
varint, 105, 108, 193
version field rolling, 179

W

walidacja
  podpisu, 168
  transakcji, 139
Wallet Import Format, 97
wartość losowa, 78
wejścia, 101, 104
wersja, 101, 103, 175
weryfikacja podpisów, 166
węzeł, 185, 211
węzeł wewnętrzny, 197
wielopodpis, 153
WIF, 97, 263
Windows, 15
witness, 226
Wuille Pieter, 21
wydaje, kto chce, 233
wyjścia, 101, 108

Z

zagnieżdżony Segwit, 230
zamkniętość, 24
złożenie, 197
znacznik czasu, 177
  przepełnienie, 177

Kup książkę Poleć książkę

Notatki

Kup książkę Poleć książkę

PROGRAM
PARTNERSKI
GRUPY HELION
1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ
Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!
Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!
http://program-partnerski.helion.pl
GRUPA
Helion

Łańcuchy bloków: poznaj technologie kryptowalut od podszewki!

Kryptowaluty, bitcoin i łańcuch bloków kojarzą się z mrocznym półświatkiem, pełnym tajemnic środowiskiem przestępczym lub w ostateczności z buntem przeciw wszechmocnemu systemowi i politykom. Wiele publikacji, stwarzających pozory rzetelności, ukazuje te technologie jako źródło łatwych pieniędzy, rozbudzając ludzkie lęki i chciwość. Tymczasem łańcuch bloków jest wymagającą technologią o wyjątkowym potencjale. Nie ma w niej dróg na skróty ani gotowych rozwiązań. Aby zrozumieć łańcuch bloków, nie wystarczy lektura specyfikacji czy analitycznych opracowań. Trzeba samodzielnie zaprogramować podstawowe elementy aplikacji działającej na łańcuchu bloków.

Ta książka jest najskuteczniejszym sposobem na poznanie technologii bitcoina oraz łańcucha bloków przez programowanie. Dzięki niej zrozumiesz matematyczne podstawy protokołu bitcoin, zasady pracy z łańcuchem bloków i transakcjami, a także poznasz szczegóły najnowszych rozszerzeń tego protokołu. Nauczysz się zasad kryptografii klucza publicznego oraz sposobów przechowywania i przesyłania zdefiniowanych prymitywów kryptograficznych. Zapoznasz się z komunikacją sieciową w protokole bitcoin oraz z metodami pobierania i przesyłania danych do węzłów przechowujących łańcuch bloków. Zrozumienie prezentowanych treści okaże się łatwiejsze dzięki licznym ćwiczeniom praktycznym.

W tej książce:

- przetwarzanie transakcji bitcoinowych
- podstawy języka kontraktów inteligentnych Script
- programowanie rozliczeń z użyciem bitcoina
- zabezpieczanie łańcucha bloków
- techniki kryptograficzne, w tym prymitywy kryptograficzne

Jimmy Song jest doświadczonym programistą i współtwórcą wielu startupów. Od 2014 roku w pełni poświęca się bitcoinowi — bierze udział w wielu związanych z nim projektach open source, takich jak Armory, Bitcoin Core, btcd czy pycoin. Wykłada programowanie w protokole bitcoin na Uniwersytecie Teksańskim.

Helion
helion.pl
HELION SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
helion@helion.pl
Sprawdź nasze szkolenia!
SZKOLENIA
AKADEMIA IT & BUSINESS
WWW.SZKOLENIA.HELION.PL
KOD KORZYŚCI
Sięgnij po więcej!

ISBN 978-83-283-5923-9

INFORMATYKA W NAJLEPSZYM WYDANIU
Cena: 59,00 zł